

Andere tijden en de vrijheid van keuze

Geplaatst op zaterdag 25 mei 2013

Het tv programma 'Andere tijden' gaat terug in het verleden, naar tijden die voorbij zijn. Boeiend om te zien en te vergelijken met onze tijd. In deze column slaat de term 'Andere tijden' ook op de huidige tijd. Ik hoor regelmatig: 'Tja, het zijn wel andere tijden', en dat is niet echt positief bedoeld.

Sommigen zullen zeggen dat deze tijd al aangekondigd werd door de Maya's. Astrologen zeggen dat de planeet Pluto zijn werk doet, die staat voor het zuiveren van alles wat het daglicht niet kan verdragen. Bijbelkenners geven aan dat 'Het einde der tijden' is aangebroken. Weer anderen zeggen - nuchter concluderend - dat het een keer mis moest gaan met de overconsumptie.

Zekerheden op gebied van werk, zorg, pensioen en zelfs voedsel, blijken niet zo zeker te zijn. De huizenmarkt is ingestort, mensen verliezen hun baan, bedrijven gaan failliet. Kortom, we leven in crisistijd. Maar ook hierover wordt verschillend gedacht. Wij zijn nog steeds een van de rijkste landen ter wereld en blijken uit onderzoek nog steeds een tevreden volkje te zijn. Restaurants zijn goed bezet, en volgeboekte vluchten vliegen uit. Daar tegenover staat dat de voedselbank steeds meer mensen bedient en schuldsanering een booming business is.

Hoe het ook zij, mij intrigeert de volgende vraag: 'Wat blijft er over wanneer zekerheden wegvallen?' Waar kun je op terugvallen? Karel Noordzij, voormalig directeur van Schiphol en interim directeur van de Nederlandse spoorwegen zei in een interview: 'De enige uitweg is naar binnen'. Dit geldt zowel individueel, als voor organisaties. Gedachten die voor mij hierbij aansluiten zijn: 'Waar sta je voor? Wat maakt je tot wie je nu bent? Wat heb je te bieden? En ben je helder en transparant naar je medewerkers? Durf je te zeggen dat je niet alles meer kunt garanderen, maar dat je daar eerlijk over zult zijn?'

En als je weet wie je bent, waar je voor staat, wat je kunt en te bieden hebt, komt je bij de enige vrijheid die we altijd hebben, onder welke omstandigheden dan ook : De vrijheid van keuze.

4 mei komt er weer aan. We herdenken de beperkingen, onvrijheden en de afschuwelijke gevolgen van oorlogen. Viktor Frankl ontdekte echter juist in oorlogstijd, in het concentratie kamp, terwijl hij naakt en alleen in een kamertje stond, wat hij later 'de ultieme vrijheid' noemde. Ze konden hem alles afnemen, alles met zijn lichaam doen, maar hij kon zelf bepalen in welke mate alles wat gebeurde, hem wezenlijk zou raken. Hij bepaalde wat zijn reactie op de omstandigheden zou zijn, zowel innerlijk als uiterlijk. De ultieme keuze gaat uiteindelijk altijd over de keuze voor verzet of innerlijke vrede!

Ik wens niemand toe keuzes te moeten maken onder omstandigheden zoals Viktor Frankl. Maar ik wens wel een ieder het besef van 'de ultieme vrijheid van keuze' toe, in welke 'Andere tijden' dan ook.